

Nemzeti Társalkodó.

December' 8-dik napján 1832.

A Portugal nemzet Képe.

(végzet)

Szokás a' Portugaloknál számos nevet venni-fel, 's ezek a' magok és feleségeik eredeti vezeték 's születéshelyekéiből állanak. A' Dom címeckét egyedül a' Király és a' királyi ház közelebbi tagjai használják. Minden főnemesek, felsőbb tisztviselők, papi rend, orvosok 's azok kik rendkeresztet viselnek *Vossa Senhoria* (méltóságod), minden más akarmely rendüek *Vossa Mercé* (nagyságod) czímmel szólittatnak, mégpedig mind két esetben a' más nyelvekben szokott harmadik személyen. Ismerősök egymást csak kereszt neveiken szólítják, elébe tévén annak a' *Senhor* címet; Városokban minden aszszony-személy *Senhora Donna*-val szólítódik.

A' fő városban az erkölcsök roszak; és ezen szemrehányás minden nagy városokra illik; falukról ezt éppen nem mondhatni. Vádolják a' portugál szépeket nagy hajlandósággal szerelembeli cselszövésre; ha ezen vád nem alaptalan, főbb okát kereshetni nevelekben, szülőjik 's férjeik hánásában, kik

nagyon megszorítják szabadságokat, 's minden lépteiket őrzik; 's ezt oly meszsze viszik, hogy a' férj nem örömet nézi ha felesége olvasni irni tud, 's inkább minden aszszonyhozillő foglalatosságot véghez viszen, csakhogy felesége színt ne találjon a' háztól kimenésre. Soha a' házi aszszony, vagy leány férjfi látogatót el nem fogadhat, sőt a' szobában sem maradhat akkor is ha férjfi esmerős-jő férjéhez vagy attyához; csupán a' pap házibárát van ezen rendszabás alól kivéve. Sok aszszonyt és leányt talán ezen erőszak ingerel Argusa megcsalására, 's abban azután tovább menyen mint ön magának előbb szándéka volt. Hogy az aszszonymem, mely inkább van teremve arra hogy a' férjfiut elméje 's erkölése kellemeivel mint gyakran hamar múlandó szépségével boldogítsa, Portugalliában nagyon elmúlasztva van, nincs miért bizonyítgatni, 's én úgy vélem hogy némely portugalliai házosok, a' mézhetek eltelte után rettenetesen unják magokat, annyival inkább hogy a' legtöbb házasságok a' szülők által köttetnek, a' nélkül hogy a' felek az öszvekelés napja előtt valamit belőle tudnának; 's mégis ezen házasságok egyáltalában nem szerencsétlenek; a' mi arra mutat hogy a' házassági békétlenség inkább külső versengések 's alkalmatok, mint az elmék öszveillése hiánya következése. Szeretők közbenjárót gyontatójikkban találnak, ki, többnyire jó fogannattal, szülőjiknél szól mellettek; ezáltal természetesen háládatjokat wegnyeri, 's azután-

ra is házi barát marad. Városokon alig van egy ház hova járatos ne lenne egykét szerzetes, kik a' háznép minden bajait igazítják, 's ez által magokat elkerülhetlen szükségessé teszik. Gondolhatni mily nagy befolyást nyernek ezek ezzel, 's természetes dolog hogy teljesen ők vezetvén a' közvéleményt, azon félnek mely ellenek fellépni próbálna, bajos viadallal kell szembeállni. A' portugalliai szerzetesek egyedüli nevelőji a' népnek; ez tőlök veszi az oktatást már gyűgyögő csecsemő korában, bészívja gondolkozásokat, 's megszokik csak azt hinni a' mit ezek kívánnak hogy higyjen. Ezért volt nagyon fontolatlan az úgynevezett Liberalisok próbája Spanyolországba és Portugalliába a' régi intézetek helyébe újat vinni, míg amannak erős öszlopai fenállanak. Kedvetlenül hangzik ugyan de ha ki Spanyolországban és Portugalliában múlatott igazat ad nekem, hogy csak egyetlenegy eszköz van ezen dicső de nagyon szerencsétlen országokon segíteni, tudnilik: Háboru, kérlelhetetlen kiirtó háboru a' szerzetesek ellen.

A' Portugalok múlatsága főképen templomnepekből áll; néha estvéneként több háznépök öszvegyűlnek 's magokat táncczal múlatják, melyet ők mint minden déli népek indulatosan szeretnek; az idősebb férfiak egész napot tölthetnek-el kártyajáték mellett. — A' nép nevelése annyira el van múlasztva, 's még felsőbb rendűek is oly ide-

genek a' tudományok körében, hogy a' beszélgetés köztök csak nagyon egyoldalú lehet; ezért kerülük a' külföldi' társaságát is, ha dolgokat vele eligazították. Falun a' nép hasonlíthatatlanul vidámabb derültebb a' városi lakosoknál; kis sétálásimban Lissabon környékén, gyakran szemléltém hogy egy lézengő gallicziai csimpolyája hangjára egész falu kelt tánczra, a' nappal gondjai bajai felejtődnek, a' legközelebbi szabadhely tánczteremmé válik, az idősebb személyek kört formálnak; az ifjabbak az eleven Seguetilha sorába állanak, 's erőszak nélkül eresztik magokat ezen vidám 's lelkes táncz gyönyörének. Ha az ország hatalmasi közzül egy, ki bőségben élve semmiben nem lát hiányt az elme vidámságán kívül, elémenne egy ily tánczoló csoport mellett, mely az ő élete annyi órájait eltöltő unalommal és csömörrel oly hatalmas ellenetben áll, meg nem foghatná miként erősíthetik hogy a' portugál paraszt nagyon nyomorgatva van, 's szüntelen gonddal és nyomorusággal küszködik. Sok országra alkalmaztatható megjegyzés ez!

Lissabonban a' férjfiak többnyire angol viselet szerént öltöznek; az aszszonyok rendszerént fekete selyembe, kicsin recze fátyol lepellel fejeken. Középrendű aszszonyok hosszú galléru posztó palástot viselnek, 's fejeken háromszegű fejer keszkenőt, melynek egyik szeglete hátul lefüg, a' más kettő állók alatt öszveköttve van; ezen egyszerű keszkenővel, mely ahozképest a' mint felteszik,

majd beesett pofát takar-el, majd széles ábrázatot hosszit-meg 's csak a' szép orrat és szemeket láttatja, igen ügyesen tudnak kaczerkodni. Lábbeliekre különösön ügyelnek, 's nem ok nélkül mert egyáltalában csinos lábok van. A' falusi fejrőp úgy öltözik mint a' városi, csak hogy nem oly drága szerekbe. Férfiak rövid ujasdalmányt viselnek, 's az alatt más eleven színűt; a' mellett rövid nadrágot, salavarit és papúcsot; ezeken is mint a' városiakon szinte mindig palást van, rendszerént barnaszínű, 's azonn nagy széles simakápa; ezen palástok nevezetesen Lissabonban, hol a' levegő nagy hőségről hivesre szokott változni, igen jó szolgálatot tesznek.

Portugallia égalja ellentmondhatlanul egy a' legkieesebb és egésesebbek között a' földön 's ott a' levegő különös tiszta és éltető. A' nyár heve csak akkor terhelő midőn a' tengeri szelek kimaradnak, a' mi ritkán történik, 's ezen évszak mérséklété ritkán haladja feljül a' R. hőmérője 20—24 grádicsát. Németországon a' meleg gyakran nagyobb; de csak vagy két napig tart, mert a' szélvész annak hamar véget vet; Portugalliában ellenben a' huszanhárom grádicsu vagy nagyobb meleg több hetekig tarthat, a' nélkül hogy legkevésbé beborúlna, de akkor sincs hőség mint nálunk, sőt a' szüntelen vidám ég a' meleget még kedvessé teszi. Ezenkívül a' hives tengeri- és hideg északvidéki szelek rendkívül mérséklék a' hőséget, sőt néha még alkalmatlanok is, mert az izzadó testet elhű-

tik, 's a' nedv elgőzölgését gátolják. Naple-
mente után rendszerént elszűnnek a' szelek,
az északi 's közelévő világtengeri hives leve-
gőt nem mérsékli többé a' napsugára, 's na-
gyon hives lesz. Az azelőtti nagy melegről
ezen szapora általmenet annál érezhetőbben
foly-bé a' testre, 's őrizkedni kell az em-
bernek a' hüléstől. Nagy bámulására a' Por-
tugaloknak, esik, noha nagyon ritkán, hó
még Lissabonban is, de csak néhány pillan-
tatig áll meg. A' hegyvidékeken erősen ha-
vaz, és Algarbiában, feljebb fekvő helyeken
a' tél meglehetősen kemény. —

Az Észak-amerikaiak szokásai 's házi élete.

(kivonat a' Misztresz Trollope közeleiből)

Gyakran hallottam amerikai útam előtt,
az észak-amerikai országalkalmazásai között
mint főbbet említetteti azt, hogy ott nincs
statusvallás, 's ennél fogva az ország a' val-
lás-szolgák tartása terhétől ment, mivel min-
den hitágazatnak magának van gondja a' ma-
gáéira. Ezen országban mulatásom meggyő-
zött arról hogy szent zsarnokságot az ország-
lás segedelme nélkül is nagy erővel űzhetni,
's terhelőbb módon mint a' dézmaszedés 's
több a' féle. Minthogy az egyházi arányok kü-
lönösségének mindjárt az első hetekben meg-
érkezésem után szemembe kellett ötleniek,

már akkori jegyzetemben sok észrevételek vannak ezen tárgyról; azonban mivel az ország mindenik részében ugyanazon szemléletek adódtak előmbe, most azt jegyzem-meg hogy leírt tapasztalásim nem csak a' nyugoti státusokra hanem általjában az egész Uniora il- lenek, mert egyenlő okok mindenütt hason- ló következéseket szűlnék. Az egész népese- dés szinte számtalan vallásos faktiókra lát- szik oszlani, 's azt mondták nekem, hogy ha ki valamely társaságban jól elfogadtatni ki- ván, szükség magát ezen felekezetek valame- lyikébe tartozónak nyilatkoztatni. Akarmely hitvallást kövessen valaki, nem tartják ke- reszténynek addig, míg magát meghatározott gyülekezethez nem kapcsolja. Az episcopali- sok, catholicusok, presbyterianusok, calvi- nisták, babtisták, quackerek, schwedenborgia- nusok, universalisták, dunkerek 'sat. igen jól ismert felekezetein kívül vannak még számt- alan ezekből eredő oldalágazatok, 's azok mindegyike saját egyházi kormányt folytat, 's azt mindég a' legcselszövőbb 's részrehaj- lóbb fő vezérli. Hogy valamely secta a' má- siktól elhasonlásának okát adhassa, mindenik valami különös szokást veszen fel rítusába, a' minek az a' szomorú következése van, hogy minden vallásos szertartások megvetésbe jönek.

Kis városokban 's helységekben szinte miu- den társasági multságok helyét a' könyör- gésre öszvegyülések foglalják-el, de mivel gyér és egymástól távollakó népesedése a' telepek nagy részének, ily célból nem egye-

sülhet, és papot nem fizethet: házasság, keresztelő, temetés pap nélkül esik. Amerikai városban mulató idegen, az ott lakost a' földön legvallásosabb embernek tarthatja; de ha kit útja a' nyugoti helységekre vezet, sem templomot, sem kápolnát, sem könyörgést, sem papot nem talál: kivévén azon borzasztó saturnáliákat melyeket „mezeigyüléseknek (camp-meetings) neveznek.

Mint bámultam egy aszszony feletén, kit vasárnapon simitni láték, 's ki ezen kérdésemre: Nem tesztek é különbséget foglalatosságokban vasárnapon? ezt felelé: „Nem vagyok keresztyén, Aszszonyom! Nem volt alkalmatosságunk arra.“ Úgy vélem, olyan országban hol minden emberek egyenlők, nem vétene nagyot az országlás, midőn minden maga alá tartozónak alkalmatosságot szerezne keresztyénné lehetni ha kíván. De tegyük fel hogy valamely frigyes kormány bátorzkodnék egy olyan helységbe mely még soha harangszót nem hallott, templomot építtetni 's alapítani, bizonyoson nemcsak a' souverain status melyben a' szokatlanság esett hangoson felszólalna a' Congressuson ezen gyűlöletes újítás ellen belső alkatjában, de minden több statusok is egyesítnék szavokat amazzal, 's az ilyen újítással hibás kormány a' legtüzesebb megtámadtatás vagy éppen le-tézetés veszedelme alá jőne.

Emlitém feljebb hogy egyházi gyülekezetek foglalják-el a' másutt szokásbanlévő köz mulatságok helyét. Az aszszonyok legtöbb ré-

sze, mint például Cincinnatiban, hol meglehetősen játékszín van, véteknék tartaná a' szentlélek ellen, színjátékon megjelenni; ennél fogva ezen város dámáit, teljes díszben csak templomokban és kápolnáknak bámulhatni, 's hajlandó vagyok hinni, hogy egy Európai ki legelőször látja a' várost, azon helyeket hol istentisztelet tartatik, játékszínnek vagy kávéháznak tekintené. Nem telik-el egy est, mely a' város fiatal szépeit templomokban vagy könyörgésgyűlésekbe csoportonként ne vezesse, 's ilyenkor mind gondosan, sokszor fényesen vannak felpiperézve; 'oda viszi mindenki pompáját fitogtatni, 's csak ott vágyik fényleni módijával izlésével. Az ilyen gyűlésekben megjelenő urak száma ahozképest kicsiny; 's mégis minden ok melyért pántlikákkal hajfürtökkel annyi fény üződik, kilátszik, hogy néha csak a' város néhány szép fijaiból áll. Ha templom nem lenne, bátran tűzre lehetne tenni a' Cincinnatibeli szépek kalapjait, főkötőit, mert nem láttam hogy egyebütt hasznokat vették volna. Az aszszonyok házi gondjaikkal buzgóbban foglalatosok, mintsem délelőtti vizitákon magukat teljes díszben mutatnák. Közkertek vagy múlatóhelyek tulajdonképen nincsenek, 's ha templomok és házitársaságok nem lennének a' szépeket remeteségtől lehetne féltetni. —

Azon hatalom, melyet Ámérikában a' számtalan vallásos felekezetek papjai magok illető gyülekezeteikben az aszszonyi nem gyakorolnak szinte ahoz hasonló melyet Spa-

nyol 's más rom. katolika hitű országokban olvasunk. Ezen különös jelenetnek több okai vannak. Oly országban, hol a' gazdagok a' rang egyenlőséget megesmíerni mutatkoznak, 's a' hadsereg azt nyakas büszkeséggel kezén tartja, csak a' papságnak engednek előrangot 's több kijegyzést. Ez nekik az aszszonyok szemében nagy fontosságot ad. Azt is hiszem, hogy az aszszonyok csak a' papságtól fogadják a' hódoló figyelem azon nemét, melyet a' föld kerekéségén minden aszszonyi szív oly nagyon becsül. Amérikában csak a' papságra van az aszszonyoknak az az nyomos befolyása, melyet nekik Európában a' társaság minden rendje és karja; szinte egyedül a' legalsó néposztályt kivéve; magára enged; 's ezért ők hálául, ügylátszik, szíveket és lelkeket a' papság őrizetére bízzák. Soha sem láttam 's hallottam országot, hol a' vallásnak oly nagy hatalma lenne az aszszonyokon, 's oly kicsiny a' férjfiakon. Nem akarom ezzel mondani, hogy nem találtam férjfiakat valóban vallásos érzettel, vagy aszszonyokat teljesen a' nélkül; de bátran erősíthetem: kimondott vélekedésem a' népesedés nagyobb részére általánoson illik.

Kévés hónapokig múltattunk volt még Cincinnátiban; midőn figyelmünk az „Ebresztésre (Revival)“ rendkívül felfeszítődött; mert az egész városban minden csak arról beszélett. „Nagyon tele lesz a' Revival.“ — „Lesz elég dolgunk az egész Revival alatt,“ — e' szókat kelle hallanunk mindenütt, 's

eleintén azt sem tudtuk mi az a' mit emlegetnek; hanem végre megtudók hogy az ámerikai nemzeti egyháznak időszakosként elevenítésre, új ajtatosság és vallásos buzgóság ébresztésre van szüksége. Ilyenkor a' legtüzesebb hitbuzgók, a' papok közzül, öszvejárják az országot, 's tuzetenként; sőt százanként, miént az alkalmat engedi, látogatják a' nagyobb 's kisebb városokat, 's ott egy vagy két hétig, sőt ha a' népesség nagyobb, egy hónapig is, naponként, sokszor késő estvig, minden templomokban, kápolnáokban prédikálnak, imádságot tartanak. Ezt nevezik „Ébresztésnek.“ Nem kevésbé igyekeztem ezen egyházi szertartás felől magamat körülállásoson értesíttetni, 's ha itt a' mit láttam és hallottam közzül, félek a' nagytás vádja alá jövök. Azonban mindent a' mitőlem kitélek elkövetek, hogy ezen szemrehányást ne érdemeljem. A' tárgy rendkívül fontos, 's annak könnyed eladása terhes feddést érdemelne.

Az említett utazó papok minden vallásfelekezet beliek, az épiscopalisokat, catholicusokat, unitáriusokat és quackereket egyedül kivévé, mint hiszem. Hallottam különféle presbiterianusokról, nem tudom hány sectaju bapstistákról, methodistákról kiknek számok nagyobb mint megtarthattam volna; röviden számtalan árnyéklatu különböző hitágazatokról melyeknek különös tulajdonaikat fejtegetni éppen oly sok időt kívánna, mint a' milyen érthetellenek maradnának mégis.

Ezek mind meglátogatják egymás után az unio különböző városait; de bizonyosan végére nem járhattam, mi időközben. Ezen utazó papok mulatások alatt nagyobbára sectájok vallójnál szállásolnak, 's minden estét melyen templomban vagy imádkozó házakban nincsenek, gyűlésekkel töltenek-el, melyeket másutt társaságoknak neveznének, itt pedig imádkozó gyűléseknek (Prayer meetings) neveznek, hol esznek, isznak, imádkoznak, énekelnek, gyonást halgatnak, 's téríteni igyekeznek.

Itt a' szerző aszszonyság nagyon eleven leírást teszen az ilyen imádkozó gyülekezetről; de mi helyesebbnek ítéljük rajzolatot adni egy egyházi gyűléséről a' presbyterianusoknak, melyen a' Mistresz Trollope mint szemmel látó tanú jelen volt.

Nyár közepben volt az idő, de azon istentisztelet melyen megjelennünk javasolták akkor kezdődött midőn bésététedék. A' templom fényesen kivilágosítva, 's tömve tele volt. Béléptünkör három papot látánk állani valamely szónoki szinpadon; mely azon helyre volt alkotva, hol az oltár szokott lenni, 's szép karminis színü leplekkel béaggatva volt. Helyet a' prédikáló szinpad előtti karfa mellett közel foglalának. A' közbül álló pap erőltetve nagyzólt buzgósággal egy könyörgést monda, botránkoztatólag aljas kifejezésekben. Midőn ez elvégezte hymnus énekeltetett, 's más pap lépe közbül, és prédikáziót monda, meglehetősen ékes-szólással de borzasztó fogla-

latut. A' prédikáló rémitőleg irta-lé a' hal-doklás pillantatját, 's a' halálutánni lassu fel-oszlatást, míg végre a' rothadás irtoztató ké-pét festé-le. Szavát, melyet eddig a' kemény rajzolás józan hangján tartta még, hirtelen az iszonyodás rikoltásává változtatá; fejét előre hajtá mintha valamely rettentő jelenet a' szin-pad alatt vonná magára tekintetét; azután rajzoló a' gyülekezetnek mit szemlél az elöt-te megnyilatkozott méjségben. Testtartásával is igyekezett a' pokoltorka rajzolásának hat-hatosságot adni. Nem kimélte a' színeket, hogy tüzet, lángot, kénkövet, szurkot, for-ró ónat, tüzes fogókat 's a' kárhozottak a-zok között rángatózó tagjait lefesse. Vastag cseppekben függött a' veritek a' prédikáló hom-lokán; szemei felfordultak, szája habzott, 's minden vonása tekintetének iszonyodást fe-jezett-ki, mely nem foglalhatta volna-el őt elevenebben, ha ön maga állott volna is a' pokolméjsége szélén. Mozdulati rémitők va-lának. Végre kétfelől társaira egy tekintetet vete, mintha tudokra akarná adni kifáradá-sát, azután egy székre rogyott 's törölte a' halálszorongás izzadságát maga homlokáról.

Ekkor felállának a' más két papok 's hymnusokat kezdenek énekelni. Nehány pil-lantat kelle arra míg a' közönség, melyben minden ábrázat halálsárga volt, 's az iszo-nyodástól elfoglalva előre meredt, szokás sze-rént az énekbe belékezdhetett. Végződén az ének a' harmadik pap lépe a' más kettő kö-zibe, 's édesen nyájaskodó hangon azon kér-

dést intézé a' gyülekezethez: valyon szivekbe hatott é a' mit kedves szolgatársa szólott? Valyon akarják é kerülni a' poklot, melybe ő egy tekintetet vetletett? — „Jertek tehát“ — folytatá, karjait a' gyülekezet felé terjesztve — „jertek, mondjátok-meg azt nekünk, 's mi nektek Jézust, az édes drága Jézust megmútatjuk, ki titeket megszabadít. De hozzája kell jönnötek! nem kell szégyelnetek hozzája jöni! Ezen éjjel meg kell neki mondanotok, hogy őt nem szégyenlitek! Mi nektek útat nyitunk; mi padokat készítünk a' szorongó bűnös számára. Jertek tehát, járuljatok a' szorongás padjához, 's mi nektek Jézust megmútatjuk! Jertek! jertek! jertek!

Erre ismét hymnus énekeltetett, 's az alatt egyik a' három papok közzül a' karfán belől két hosszú padat helyeztetett el, a' közönséget a' templom hátuljába visszaútasítván. Az ének elvégződött 's a' község még egyszer arra intetett, hogy a' mi urunk Jézust ne szégyelje, hanem üljön „a' szorongás padjára, 's fejét hajtsa az ő ölébe.“ „Énekeljünk még egyet“ hozzátevé, „hogy nektek időt engedjünk“ 's legottán ismét ének kezdődött. Ekkor minden felől a' gyülekezet között mozgást lehete észre venni, melyet eleinten lassu 'sibongás, 's későbbre nevedő zugás követett. Leányok állottak-fel, 's ismét leültek, 's megint felállottak; aztán megnyilatkoznak a' templomi székek, 's egy néhány leány azokból ki ingadoza, egybekapcsolt kézzel, mejjre szegzett fővel,

a' szorongás rángatózásával minden tagjaikban; még mind tartott az ének; de midőn a' szegény teremtmények a' karfához közelítettek, sohajtások zokogások az egész templomban hallhatóvá lett. Leültek ők a' „szorongás padjára,“ az ének elnémúlt, 's kettő a' három pap közül leszállott a' színpadról, egyik jobb, másik bal végére a' padnak, hol az azokon ülő reszketőknek fülökbe kezdének suttogni. Ezen suttogás érthetetlennek maradt; de a' zokogás és nyögés egész a' legrémítőbb inségig nevedett. A' fiatal teremtmények sáppadt szorongó ábrázattal térdre rogytak, 's végre arczal a' békővezett földre borúltak, vadon sikoltó 's görcsös facsargások között omló siránkozásaik közül halhali ottanottan ezen szókat lehet: „Ó Uram! — „Ó Uram Jézus!“ — „Jezus segits!“ 's több eféle. Azonközben a' papok folytaták, egyiktől másikhoz menni; 's ottanottan a' padra felsökni, 's trombitaként harsogó hanggal a' községnek „az idvesség követségét“ hirdetni; melyre mindenkor a' templom minden oldalairól, rövid hangu kiáltással, feleletül „Ámen“ vagy „Ditsőség, Ámen!“ hangzött vissza; míg a' földön fetrengő bűnbánóknak, szakadatlanul a' felkenet szavai sugdostattak füleikbe, 's néha némely nyájaság is, kétségkívül titkos szeretetbeli rángatózással, osztogattatott — Több versen láttam némelyek szép fejér nyakát, a' kegyes pap tiszteletreméltó karjától általölve. Némelyiket a' leányok közül his-

tericai görts fogott-el, 's midőn a' 'sibongás főpontra hágott, a' színpadon maradott pap annak elsüketítésére ismét énekhez kezdett. Borzasztó látmány volt ily ártatlan fiatal teremtményeket a' szorongás és iszonyodás által egész az ájulásig, 's talán életekre megmaradó inrangatodzásig kínozni szemlélni. Különösen szemünkbe tűnt egy bizonyosan tizennégy esztendősnél nem idősebb leánya, ki halálsárga ábrázattal felfordult szemmel csüggedt valamivel idősebb barátnéja keblére, álla keble tajtékkal boritva mintegy nyavalyatörésben. Láttam egy papot hozzá lépni, viaszsárga gyenge kezét megragadni ezen szókkal: „Jézus van veled! Az Úr áldjon-meg!“ Ha az ámerikaiak feleségeiket leányaikat becsúltni tudnák mint illik, engednének e' velek ily istentelen játékot üzetni.

Alig van miért említeni hogy „a' szorongás padjához“ szólító szózatot követők; többnyire aszszonyok 's fiatal leányok voltak. Az egész gyülekezet igen jól öltözve volt, 's a' város legszebb legelőbbkelő aszszonyági voltak jelen. Az egész Revival alatt mindennap dugva voltak templomok; imádságházák jólöltözött személyekkel. Ilyen a' Cincinnati dámáji mulatsága; játékszinbe menniek tilalmas, kártyázni az isteni törvények nem engedik; de házi dolgaik terhesek, 's kell lenni mulatságoknak. A' mi engem illet, azt hiszem hogy a' legfajtalanabb lélekkel írt komédia, az ifjuság 's ártatlanság szemének nem lenne botránkoztatóbb egy ily jelenetnél.